Horizon-TAAL

ESPERANTO IN VLAANDEREN

Michel de Swaen

Jaargang 47 – nummer 271 januari- februari 2015

www.esperanto.be

Met steun van het Vlaamse Gewest

Horizontaal

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.,
46ste jaargang
Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.
Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00 fax: 03 233 54 33
Epost: horizon.taal#esperanto.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl

Abonnementen: 25,00 EURO

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen:
KBC: IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB en
post: IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC BPOTBEB1

Redactie:

Pieter Jan Doumen, opmaak tijdschrift Jakvo Schram

Medewerkers:

Lode Van de Velde, Petro De Smedt, Ivo Durwael, Agnes Geelen, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Emiel Van Damme, Kris Panis, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:
Pieter Jan Doumen, Flandra Esperanto-Ligo, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, Belgio

Ten Geleide

Geachte Lezers en Lezeressen,

Frans-Vlaanderen – de noordoosthoek van Frankrijk met Duinkerken en Rijsel als belangrijkste steden en ooit een deel van het machtige graafschap Vlaanderen – werd ten gevolge van verovering bij Frankrijk aangehecht. Toch bleef dit stuk van Vlaanderen zich nog lang een deel van de Nederlandse taalgemeenschap voelen en zijn Vlaamse taal gebruiken. Getuige hiervan een vereniging die het Vlaams als haar taal verdedigt, namelijk de Michiel de Swaenkring, die lid is van de Federalistische Unie van Europese Volksgemeenschappen. Een ongelijke strijd, want zoals bekend dringt de Franse staat door middel van het onderwijs het Frans op aan alle vijf of zes taalminderheden in Frankrijk. Dat ondanks het feit dat Frankrijk op papier de Europese taalpolitiek ondersteunt. Rond 1800 sprak slechts 20% van de bewoners van Frankrijk Frans, nu is dat meer dan 90%. Vooral slechts enkele oude mensen spreken nog een Vlaams dialect in Frans-Vlaanderen. De jeugd is helemaal verfranst.

Dertig jaar geleden werd, vooral in onderwijsmiddens, de mening verdedigd dat strips schadelijk zouden zijn voor de taalontwikkeling van de jeugd wegens hun beperkte woordenschat. Deze mening wordt al lang niet meer gehoord. Strips zijn bovendien nog altijd razend populair, en op de gebruikte taal valt niets aan te merken. Dus, waarom niet? Daarbij is België het stripland bij uitstek! Drie van de vier meest populaire worden bij ons gemaakt!

Dit en meer kunt u lezen in dit nummer van Horizon.taal.

Pieter Jan Doumen, hoofdredacteur

INHOUD

Esperanto sur la frontpaĝo de Wall Street Journal

La «Wall Street Journal», kiu havas pli ol du milionojn da sufiĉe riĉaj abonantoj en la tuta mondo, publikigis en sia numero de la 11-a de novembro 2014 du artikolojn, el kiuj unu sur la unua paĝo kaj la dua kun video pri vizito de Neil Blonstein, reprezentanto de UEA en la UN-sidejo en Nov-Jorko, en la reta versio kun la subskribo de Charlie Wells: «One of the Perks of Speaking Esperanto? Free lodging around the World» (Unu el la ekstraj avantaĝoj se oni parolas Esperanto? Senpaga loĝado en la tuta mondo) kaj «Five Examples of Esperanto in popular culture» (Kvin ekzemploj de Esperanto en la popola kulturo)

THE WALL STREET JOURNAL.

La unua artikolo prezentas Pasportan Servon, t.e. senpaga gastiga servo en multaj landoj de la mondo: http://www.tejo.org/ps.

La kvin ekzemploj menciitaj en la dua artikolo koncernas la uzon de la lingvo en kvin verkoj: 1e la romano «Finnegans Wake» de la irlanda aŭtoro James Joyce, unu el la plej malfacile legeblaj verkoj en la angla lingvo, kiu enhavas kelkajn erojn en Esperanto; 2e «The Jetsons» (La Ĝetson-oj), televida serio elsendita en 1962; 3e «History of Michael Jackson» (La historio de Michael Jackson) ; 4e «The Dictator» de Charlie Chaplin («La Diktatoro» de Charlie Chaplin); kaj 5e «OK Computer» de la brita grupo Radiohead aperinta en 1997.

Henri Masson

Konkrete kaj Perrete

Tiel eblas resumi la antaŭnelonge malfermitan sesan seminarion en la serio de Aktivula Maturigo (AMO) de UEA. La pli formala titolo de la kunveno estas «Ciferecigo de la Esperanto-kulturo», kiu bone ennestigas sin en la temon de la gastiga aranĝo KAEST: «Arĥivoj kaj bibliotekoj – kiel protekti kaj konservi nian heredaĵon?» Jen la unua AMO-seminario, en kiu la tuta enhavo rilatas al komputiko kaj novaj perretaj ebloj. Feliĉe, la rekorde granda publiko de KAEST (Konferenco pri Aplikoj de Esperanto en Scienco kaj Teknologio) certigas por ni solidan aron da gvidantoj kune kun teknologie kapablaj homoj, kiuj scias aprezi la prezentaĵojn, starigis aĝajn demandojn, kaj interparoli fake pri tiuj temoj.

Komputika evoluo revoluciigis la eblojn, ne nur komuniki, sed ankaŭ stoki kaj disvastigi historiajn, fakajn kaj literaturajn valoraĵojn de nia komunumo, sen signifaj baroj pro kosto, kaj bezono de kompleksaj aparatoroj. Nur niaj aktivuloj devas koni iliajn eblojn kaj majstri ilin. Tial la seminario. De jaro al jaro alvenas novaj ebloj kaj novaj defioj, kaj ni devas ĉiam postkuri kaj ekmajstri ilin. Tiu demokratiiga tendenco forte favoras nian lingvan komunumeton, kompare kun tiuj kun pli da parolantoj kaj rimedoj.

Post la bonvenigaj vortoj kaj la oficiala malfermo de la seminario la 45-kapa publiko spektis bunte ilustritan lumbildan prezenton pri la celoj de APO, pri la ses okazintaj seminarioj, la planoj por okazontaj seminarioj ekde nun kaj tra 2015. Sekvis tema enkonduko de Petro Balaž, kiu emfazis la gravecon sekurigi malnovan materialon dum ĝi ankoraŭ ekzistas kaj alireblas. Li skizis diversajn projektojn por fari kolekton de verkoj (i.a. bretaro.net); kiu tamen ekzempligas bazan principon de la retejoj. «Ili estas kiel infanoj, facile produkteblaj, sed multe pli malfacile flegeblaj kaj prizorgeblaj: starigo de retejo ne estas la fino de projekto, nur la komenco», li diris. Kiel ekzemplo de universaligo de aliro al teknologio, li montris malnovan sonkasedon, kaj novan aparaton, kiu kapablas transigi sonbendajn enhavojn al la formato mp3 – tiu aparateto aĉetita kostis nur € 13 lasttempe.

Tiam venis la vico de la gvidantoj, kiuj unu post la alia prezentis sin kaj koncize sian temaron., kiu jam estis prezentita ĵaŭdon la 13-an por la frualvenintoj kaj ĉefe disvolviĝos tra la sekvaj tagoj en pli praktikaj partoprenigaj sesioj. Ni pli detale skizos iliajn kontribuojn en seminarifina komuniko. Jen ili:

- Eva Fitzelová, Slovakio, kaj Johannes Müller, Germanio:

Vojo de podkasta sono: ne nur oni rigardos podkastajn retejojn, oni vive kreos podkaston dum seminaria sesio.

- Mélanie Maradan, Svislando:

De papero al ekrano: optika signorekono (OSR) kaj tekstpurigado: same temos pri praktika sesio en la komputila ĉambro, tiel ke ĉiu seminariano uzos komputilon por trairi la tekstpoluran procezon.

- Míchal Matúšov (KuboF), Slovakio:

Vikipedio, vikifontaro kaj ties kunlaboro pri GLAM (Galerioj, Libraroj, Arĥivoj, Muzeoj), la grupo FLISO (Esperanto kaj Libera Scio).

- Vladimír Türk, Ĉeĥio:

Sonprilaborado per la programo Audacity, fotado de libroj, spertoj pri OSR.

- Václav Zouzalík, Ĉeĥio:

Interretaj arĥivoj kaj Krea Komunumo (i.a. sistemo por mastrumi kopirajtajn demandojn).

Ni kore dankas al KAEST pro la disponigo de tiom fake kapablaj gvidantoj, tiel bone ekipitaj salonoj, kaj la eblo okazigi en Slovakio unuafoje AMO-seminarion. Por la

AMO-programo temas pri ĝis de la lando ene de nur ok monatoj depost la lanĉo de la projekto.

Kore salutas vin el Modra-Harmonia, Slovakio,

Stefan MacGill, Vicprezidanto de UEA, komisiisto de ILEI pri la retkurso Esperanto Etape

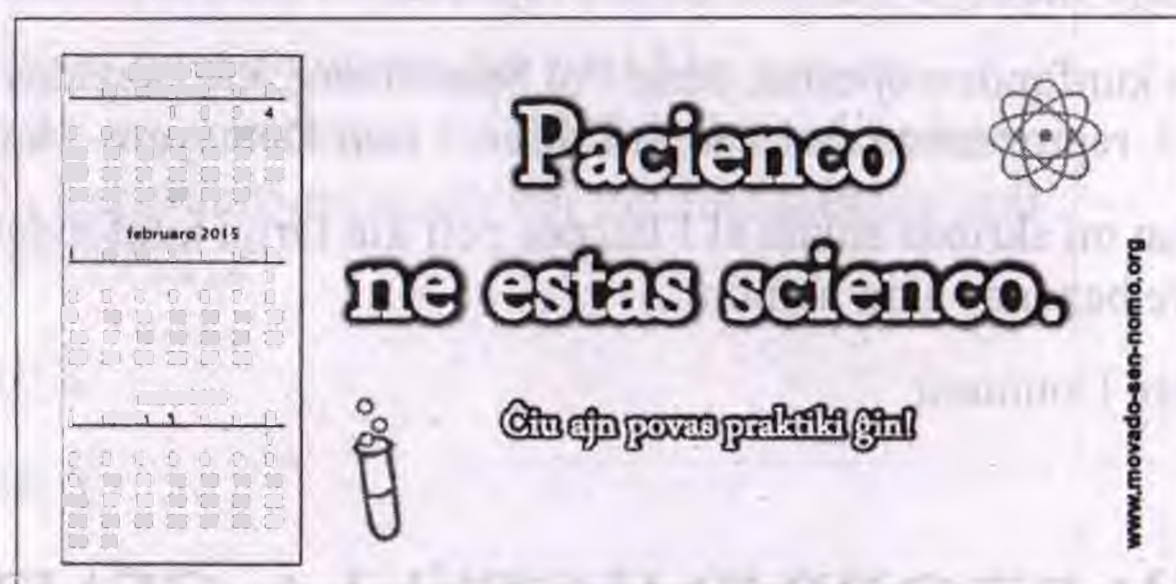

Verbeter de wereld en begin met jezelf

Plibonigu la mondon kaj komencu per vi mem

Zijn er mensen die tot hiertoe nog geen weet hebben van het bestaan van de vereniging **Bond Zonder Naam**? Afgekort gewoon BZN. Die vzw is gelegen op het nummer 39 aan de St.-Jakobsmarkt in 2000 Antwerpen en is daar sinds mensenheugenis een gevestigde waarde. In den beginne legde zij zich toe op geestelijke gezondheidszorg, toen die uitdrukking nog niet eens bestond. Hoe deden ze dat? Wel, aan alle mensen die hun adres opgaven, werd tweemaandelijks een spreuk of een gezegde toegestuurd, die als vitaminen voor het hart dienstdeden. Lidmaatschap was en is nog steeds GRATIS. Maar diegenen die een centje konden missen, kregen jaarlijks de gelegenheid een vrijwillige bijdrage te doen. De zaak moet immers levensvatbaar blijven. En dat is tot op de dag van vandaag hetzelfde gebleven. Maar tegenwoordig kun je daar in het winkeltje, gelegen aan de straatkant, ook allerlei hebbedingen kopen met de bedoeling jezelf of een ander ermee te plezieren, zijnde: verschillende modellen kaarsen, een jaarkalender voor 10 euro (uiteraard met treffende teksten), servetten.

Je gelooft het niet, maar 't is toch waar: deze bloeiende vereniging heeft ook een Esperantoafdeling. Wij, de harde kern bestaande uit vier personen, verzenden dus in het Esperanto aanmoedigende woorden met een beetje uitleg erbij – kuraĝigajn vortojn, akompanatajn de kelkaj vortoj de klarigo –naar ALLE HOEKEN van de wereld. Uiteraard is dit nodig, want er zijn veel landen waar het leven nog veel moeilijker te dragen is dan dat hier het geval is. Zo'n positief moment, een opkikkertje, een hart onder de riem kan dus geen kwaad. MAAR, die postzegels kosten natuurlijk wel **een bom geld**. Jaarlijks bedelen wij wat centjes aan onze zustervereniging, en dat lukt gewoonlijk wel, maar dit jaar wilden wij zelf eens geld in 't bakje krijgen. Onze voorzitter Lode prikte vrijdag 24 oktober 2014 als datum vast, en wij zouden dan een spaghetti-benefietavond verzorgen ten voordele van de **Movado Sen Nomo**. Gelukkig werd deze avond een succes: 18 mensen schreven zich in en legden 14 euro cash op tafel. Leontine en Mireille verzorgden de keuken. Onze groep neemt ook met een infostand deel aan het wereldcongres van Esperanto, dat weldra in Lille (Frankrijk) van 25 juli tot 1 augustus 2015 zal plaatsvinden. Meer info over UK Lille op www.uea.org. Doch toekomstgericht zullen wij overwegend digitale adressen aannemen… tja wij gaan ook met onze tijd mee.

BZN bestaat ook bij onze zuiderburen. Daar draagt de vereniging de naam «Mouvement Sans Nom». En Duitsland is er ook met «Bund Ohne Namen» (http://www.bund-ohne-namen.de/).

Na de maaltijd van 18.30 uur in ons Esperantocentrum in Antwerpen organiseerde Lode er nog een KVIZO. In het Esperanto natuurlijk, wat dacht je.

MSN… **men zegge het voort. Iedereen welkom.** Ik geef je ingesloten ons mailadres mee, een van de mooiste retpaĝoj (digitale bladzijden) de la tuta mondo: http://movado-sen-nomo.kunvivanto.de/.

Veel plezier ermee! Multe da plezuro per ĝi

Mireille Storms

Verdaj skoltoj

Antaŭ du jaroj mi lanĉis novan projekton: la verdaj skoltoj. Dum 2012-2013 okazis 6 semajnfinoj (inter kiuj unu en Antverpeno) kaj unu tendumado. Entute estis 19 tranoktadoj. Partoprenis 12 junuloj, inter kiuj 3 flandroj (Bart Demeyere, Pjotr De Mulder kaj Rakoen Maertens).

Dum 2013-2014 okazis 8 semajnfinoj (inter kiuj unu en Antverpeno kaj unu en Kruibeke) kaj unu tendumado. Entute 32 tranoktadoj. Partoprenis 13 junuloj, inter kiuj 2 flandroj. Dum la tendumadoj ankaŭ partoprenis hispano kaj svisoj.

Do mi organizis pli ol 430 unuopajn plenajn tagojn. La projekto estas sukcesplena kaj bone funkcias. Multaj en vi povis konstati tion dum PEKO. Sed nia multaj projektoj devigas nin ŝalti al pli profesia strukturo.

Jean-Pol Sparenberg kaj mi redaktis planon kaj prezentis ĝin al APE dum ĝia ĝenerala asembleo la 18-an de oktobro 2014. La ĝenerala asembleo de APE decidis doni homforton (kunfondanton Patrice Van De Velde) kaj monsubtenon (10.000 eŭrojn).

Ni povas nun krei asocion senprofitcelan. Tiu asocio celos ĉiujn necesajn agojn por la kreskado kaj disvastiĝo de la verdaj skoltoj. Ekzemple: organizado de semajnfino kaj tendumado, organizado de urboludo kun aliaj skoltoj (en novembro en Kruibeke), kunorganizado de PEKO, de IIK, krei informilojn pri Esperanto kaj pri la verdaj skoltoj, informi junulojn rete, verki kaj disvastigi la metodon kaj principojn, ktp…

Dum sia ĝenerala asembleo de la 29-a de oktobro 2014, EBG decidis partopreni kiel kunfondanto kaj mone subteni la verdajn skoltojn. Laurent Loisse reprezentos EBG kiel kunfondanto.

La kunfondantoj estas: Jean-Pol Sparenberg, kiu prezidos la asocion – APE, reprezentata de Patrice Van De Velde – EBG, reprezentata de Laurent Loisse – Bart Demeyere – kaj mi (Valère Doumont).

Nun mi skribas ankaŭ al FEL por peti ĝin fariĝi kunfondanto de la asocio Verdaj skoltoj kaj subteni nian projekton. Ni nepre bezonas ĝian helpon.

Valère Doumont

Partoprenu en la centa UK en Lillo en 2015!

Kara membro kaj amiko de Esperanto, Esperanto-parolanto aŭ -subtenanto,

Ĉiujare la plej granda Esperanto-evento estas la Universala Kongreso (UK). En 2105 la UK estas des pli eksterordinare, ĉar

- ĝi estos la jubilea centa UK,
- ĝi okazos en Francio, la lando de la tute unua UK,
- ĝi okazos en la sama regiono de Francio, kiel Bulonjo-ĉe-Maro, kie okazis la tutunua UK en 1905,
- ĝi kunigos milojn da esperantistoj el la tuta mondo,
- ĝi estos okazo superi la nombron de partoprenintoj de la lasta UK okazinta en Francio, tiu de Montpeliero en 1998 kun pli ol 3100 homoj!

Do rendevuo en Lillo de la 25-a de julio ĝis la 1-a de aŭgusto. Bonvolu rapide aliĝi, ĉar la unua aliĝperiodo, kun la plej favoraj prezoj, finiĝos la 31-an de decembro 2014.

- Aliĝu al la centa UK Lillo 2015: rete al UEA per http://uea.org/kongresoj/uk_alighilo.php, pagante rekte al UEA aŭ tra FEL. Kiel membro de FEL vi ŝparos monon, do ne forgesu aliĝi nun.
- Informiĝu pri la centa UK Lillo 2015!

• Vizitu kaj ŝatu la fejsbukan paĝon Lille2015.

• Legu la retejon de la LKK Lille 2015.fr., kie vi trovos interalie la Unuan Bultenon kaj elŝuteblan afiŝon.

• Por ĉiuj demandoj kaj rimarkoj, ne hezitu skribi al lille2015@lille2015.fr.

• Informu samideanojn kaj transdonu tiun ĉi mesaĝon, interalie per la lokaj diskutlistoj.

La LKK de la 100-a UK;Lillo 2015

Doktora disertacio pri 'Ĵurnalismo de la Esperanto-movado'

La 25-an de septembro 2014 Dmítrij Vlásov sukcese defendis sian doktoran disertacion kun la temo «Ĵurnalismo de la Esperanto-movado en la XX-a jarcento: tendencoj de evoluo kaj tipologiaj specialaĵoj».

Ĉi-jare la moskva eldonejo Impeto eldonis lian monografion, kiu estas bazita sur lia disertacio:

http://lernolibro.ru/istorija_esperanto_vlasov.

DmítrijVlásov naskiĝis en 1987, akiris fakajn sciojn en la geologia fakultato kaj la magistran rangon de la ĵurnalista fakultato en la Sankt-Peterburga ŝtata universitato.

Dum siaj studoj li konatiĝis kun Esperanto kaj ekinteresiĝis pri ĝia praktika uzo en amaskomunikiloj. Li studis la historion de la rusa esperantismo. En 2011 li defendis sian magistran disertacion pri la temo «Evoluo de la Esperanto-movado kaj ĝia ĵurnalistiko sub la cenzuro en la rusa imperio kaj la USSR (1887-1938)».

- http://www.impeto.trovu.com/libroj/vlasov2

- http://www.impeto.trovu.com/autoroj/vlasov

Lingvo-Studio, L.S.,

www.eventoj.hu

Interkultura kurso por infanoj

Kun ĝojo ni informas vin, ke post kelkmonata diligenta preparlaboro hodiaŭ ni lanĉas en la KLERIGEJO/liberaj Studoj novan kurson pri Interkultura Edukado.

La libreton, kiu formas la kursmaterialon, verkis kaj poste tradukis al Esperanto Przemysław Grzybowski. Post la franca kaj la germana versioj la aŭtoro tradukis sian libron ankaŭ al Esperanto kaj libere disponigas ĝin al la membroj de edukado.net.

Same donacis la ilustraĵojn al nia reta versio la pentristino Lycyna Fid. Dankon al ili. Nia retejo ricevis por libera uzo la tutan materialon, do, ni kreis kurson por infanoj kaj junuloj, kiuj povas esti utila kaj por lerneja kaj por familia uzo.

Legu pli sur la paĝo http://edukado.net/novajhoj?id=500.

L. Szilvási, Ret-Info

Een kleine taal die toeneemt in belang

• De Esperantogroep van Facebook bereikte op 4 november 2014 het aantal van 15.000 leden.

• Esperanto staat op de tweede plaats in Tatoeba, de databank van de zinnen die in 179 talen werden vertaald. Voor het Engels zijn er dat 473.070, in het Esperanto 358.426.

• De Deense vereniging GramTrans lanceerde in december 2010 het programma WikiTrans, dat automatisch vertaalt van het Engels naar het Esperanto vanuit de Engelstalige versie van Wikipedia, gelanceerd in 2001. Het programma vertaalt en actualiseert iedere dag gemiddeld 40.0000 artikels uit het Engels voor de internetencyclopedie WikiTrans. Op 4 november 2014 had de Engelse Wikipedia 4.638.484 artikels en WikiTrans 4.418.768.

• Na de petitie gelanceerd door Avaaz ten voordele van het Esperanto als officiële taal van de Europese Unie – nu 37-talig – werd Esperanto opnieuw gelanceerd in de 15 talen van Maleisië als neutrale taal voor de Gemeenschap van de landen van de ASOAN (Asocio de la Sud-Orient-Aziaj Nacioj: de Gemeenschap van de Zuidoost-Aziatische Landen).

• Op 21 oktober 2014 zond de Esperantoredactie van Ĉina Radio Internacia vanuit Peking een stuk uit van een programma over de muziekgroep Noproblem van Kostelec na Hané (Tsjechië), die ook in het Esperanto zingt. De uitzending kan beluisterd worden in het archief van ĈRI: http://esperanto.cri.cn/581/2014/10/21/164s167576.htm.

• De Amerikaanse striptekenaar Dan Mazur publiceerde een documentaire strip van 12 bladzijden over Esperanto-moedertaalsprekers. De strip verscheen in het Engels als deel van een stripbloemlezing over het thema subculturen.

• «Chronische ziekten als bedreigingen voor de huidige maatschappij van de 21e eeuw» is het thema van twee congressen die gelijktijdig werden georganiseerd in Boedapest van 16 tot 20 juli 2014: het biomedische congres van Centraal-Europa, en het 19e congres van de Universala Medicina Esperanto-Asocio (Medische Esperanto-Wereldvereniging). Er namen 183 professoren, geneesheren en studenten uit zes landen aan deel met drie gelijkberechtigde werktalen: het Hongaars, het Engels en Esperanto. Het Pools werd af en toe gebruikt wegens het grote aantal Poolse deelnemers. In het totaal waren en 58 lezingen in de 11 secties. Het drietalige eindrapport van 203 bladzijden kan gelezen worden in het Hongaars, Engels en Esperanto bij http://www.19-a-mek.hu/sites/default/files/19th%20IMEK%20Budapest%202014%20Cogress%20book.pdf

(Resumé van het rapport van dr. Lajos Molnár en dr. Julianna Farkas).

Henri Masson

Internacie Esperanto-kalendaro

Listo de Esperanto-renkontiĝoj, -kongresoj kaj -festivaloj

Kiam, kie, kio okazos? – La Internacia Kalendaro listigas ĉiujn konatajn Esperanto-renkontiĝojn, -kongresojn kaj -festivalojn, kiuj akceptos vojaĝemajn esperantistojn kiel partoprenantojn.

La kalendaro havas du ĉefajn avantaĝojn:

• Individuaj esperantistoj povas trovi en unu loko la ĉefajn informojn pri ĉiuj Esperanto-aranĝoj, kun iliaj retejoj kaj la kontaktadresoj de la organizantoj. Krome, oni povas vidi la laŭdate najbarajn aranĝojn kaj efike plani sian vojaĝadon.

• La organizanto, krom efike reklami sian aranĝon, povas informi pri la datoj de tempe kaj geografie proksimaj renkontiĝoj, kaj povas eviti koliziojn.

Registru vian aŭ ajnan mankantan renkontiĝon senpage kaj simple, pere de formularo en la komenco de la kalendara jaro.

Registru ankaŭ la malgrandajn, lokajn renkontiĝojn, kio donos la ŝancon al eventualaj eksterlandaj esperantistoj, ĝuste tiutempe turismantaj en la proksimeco, trovi kontakton kaj partopreni vian aranĝon…

La Internacian Kalendaron funkciigas teamo de la Esperanto-Centro Eventoj en Budapeŝto. La Kalendaro jam funkcias ekde 1996 kaj enhavas jare ĉ. 250 Esperanto-aranĝojn.

Sed vi ankaŭ povas helpi nin:

- Per registrado de aranĝoj: informu nin pri mankantaj aranĝoj, aŭ sendu al ni korektojn/aktualigojn pri ili!

- Helpu diskonigi la Kalendaron! Aperigu ĝian emblemon kaj faru ligilon al ĝi en via retejo.

- Kundividu la kalendaran retejon kun sociaj retoj kiel Facebook!

- Se vi ŝatus esti regula kunlaboranto en nia teamo kun redakora rajto, bv. kontakti nin: Szilvási László, szilvasi@eventoj.hu.

Adreso de la Internacia Esperanto-Kalendaro: http://www.eventoj.hu/kalendaro.htm.

Ni dankas vin pro via helpo, kaj ĝuu la Kalendaron!

http://www.eventoj.hu

Onwetendheid, censuur en verkeerde informatie

In februari 2015 zal het eerste historische geval van censuur op Esperanto 120 jaar oud worden. In haar nummer van februari 1895 publiceerde de toenmalige enige krant in die taal, «La Esperantisto», een artikel van de hand van de grote Russische schrijver graaf Leo Tolstoj (schrijver van o.a. «Oorlog en Vrede» en «Anna Karenina») onder de titel «Prudento aŭ Kredo», waarin hij de internationale taal Esperanto prees. Dat artikel beviel de censuur van de tsaar helemaal niet, zodat de invoer in Rusland van die krant, die in Neurenberg (Duitsland) werd gedrukt, verboden werd. Vermits 60% van de lezers van die krant in Rusland woonde, werd het voortbestaan ervan ernstig bedreigd. Een catastrofe werd vermeden dankzij de Zweden, vooral dankzij de student Valdemar Langlet, die vanaf 1896 maandelijks een nieuwe krant in het Esperanto liet verschijnen, namelijk «Lingvo Internacia».

Later werd het Esperanto getroffen door de censuur en de vervolgingen door de totalitaire regimes. Aan dit aspect van de geschiedenis van de taal tussen 1887 en 1987 wijdde Ulrich Lins zijn 546 bladzijden tellende boek «La danĝera lingvo» (De gevaarlijke taal). Het verscheen in zeven talen. Nochtans zijn er ook nu nog onwetenden die durven te beweren dat het Esperanto geen geschiedenis heeft, zoals bijvoorbeeld de Brits-Franse journalist Quentin Dickinson: «La visite de Zhang Ping – Quelle idée du journalisme? » (Het bezoek van Zhang Ping – Wat 'n idee over journalistiek?).

Op 10 februari 2012 antwoordde Claude Hagège op France 5 ter gelegenheid van de verschijning van zijn boek «Contre la pensée unique» (Tegen de enige gedachte), op uitnodiging van journalist Axel de Tarlé, tijdens de uitzending van «Zijn taal opdringen, is zijn gedachten opdringen», dat Esperanto een goede zaak is. «Esperanto is geen taal waarachter de overheersingsdrang van een land schuilt. Het is een geconstrueerde taal en dus een taal met een wereldwijde roeping. Ik ben daar niet tegen.»

In Frankrijk en in andere landen van de EU is de enige politieke beweging die het probleem onderkent en een alternatief voorstelt, de partij EDE (Europa, Democratie, Esperanto).

Henri Masson

La Esperantisto.

Prospekt.

Prospectus.

Prospekto.

De strijd der strips

In 1929 verscheen er plots in de Brusselse krant «Le Vingtième Siècle» een jonge kerel, die avonturen beleeft in Shanghai, Afrika en Zuid-Amerika. Het gaat om Tintin of, in het Nederlands, Kuifje. Elke donderdag verschenen een paar pagina's van het verhaal, die uiteindelijk het album «Kuifje in de Sovjet-Unie» vormden. De reeks sloeg meteen aan. Op de donderdagen werden tot viermaal zoveel kranten verkocht. Georges Remi, beter bekend als Hergé, was weliswaar niet de eerste striptekenaar in Europa, maar wel de eerste die beroemd werd.

Het succes van Hergé zette heel wat jonge tekenaars aan het werk. In 1938 begon uitgeverij Dupuis met het tijdschrift «Robbedoes». Heel veel bekende strips zijn daarin voor het eerst gepubliceerd: «De Smurfen», «Lucky Luke», «Guust Flater», «Bollie en Billie». Vanaf 1946 verscheen «Robbedoes» ook als weekblad. «Robbedoes» en «Kuifje» waren echte rivalen, wat zich uitte in het aantal pagina's. «Robbedoes» ging van 16 naar 20 bladzijden, wat Kuifje» natuurlijk niet liet gebeuren, en dus kwam het tijdschrift uit met 24 bladzijden. Op zeker moment had «Kuifje» bijna 70 bladzijden per week. Om die te vullen had «Kuifje» natuurlijk veel talentvolle tekenaars nodig, en zo bracht de wedloop tussen de bladen een grote stroom van goede tekenaars op gang.

De verhalen in «Kuifje» zijn realistischer, maar de verhalen in «Robbedoes» waren grappiger en losser. Beide bladen hebben een belangrijk kenmerk gemeen: avontuur en humor worden altijd gecombineerd. Dat is een typisch Belgisch kenmerk. Je zult niet zien dat Superman tegen een gebouw vliegt. Hij blijft altijd de echte superheld. De Belgen hebben blijkbaar veel sympathie voor de underdog. In plaats van Spiderman, Batman en Superman kwamen zij met Lambik, Dommel en Brilsmurf. Kuifje ziet er heel normaal uit, is hooguit een beetje slimmer en dapperder, maar hij beschikt niet over magische krachten. De combinatie tussen humor an avontuur verklaart waarom de Belgische stripfiguren er vaak een beetje zot uitzien. Vooral de karakters in «Robbedoes» werden vaak getekend met een grote neus.

Waar de Walen hun strips in tijdschriftvorm lazen, hielden de Vlamingen vooral vast aan krantenstrips. Zo verschenen de albums van «Suske en Wiske» eerst dagelijks in de krant. Willy Vandersteen was in 1945 met «Suske en Wiske» gekomen. In concurrerende dagbladen volgden «Nero» van Marc Sleen en «Jommeke», bedacht door Jef Nys. De strips zijn aanvankelijk in de Vlaamse taal met typisch Vlaamse toestanden. De meeste van die strips zijn dan ook niet verder gekomen dan de Vlaamse grens. «Suske en Wiske» vormt een uitzondering. Vandersteen schakelde over op het Nederlands en liet zijn helden aan de wereld zien, in navolging van «Kuifje», die in zijn avonturen vele landen van de wereld bezocht. Strips die zich niet alleen in België afspelen, gaan natuurlijk gemakkelijker de grens over.

Tezelfdertijd liep ook de oplage van de striptijdschriften terug, terwijl in 1970 het Franse tijdschrift «Pilote» uitpakte met «Asterix». De Fransen René Goscinny en Albert Uderzo, schrijver en tekenaar van «Asterix», begonnen met het blad in 1959 samen met de Belgische striptekenaar Jean-Michel Charlier. De Fransen hadden toen al verhalen getekend voor «Kuifje», terwijl Charlier van «Robbedoes» kwam. Met succes maakte Goscinny van «Pilote» een blad voor een oudere doelgroep.

Voor Belgische uitgevers van boeken was het lange tijd moeilijk om te overleven. Want Vlaamse schrijvers zochten in Amsterdam een uitgever, terwijl Waalse auteurs naar Parijs gingen. Toen strips vanuit de Verenigde Staten de oceaan overstaken, haalden de Nederlandse en Franse literaire uitgevers de neus voor hen op. De Belgische uitgevers roken nu hun kans en boekten vanaf de jaren vijftig succes met hun strips. Rudi de Vries promoveerde aan de Rijksuniversiteit van Groningen op de ontwikkeling van strips en stripuitgevers. Hij vertelt dat de Nederlandse overheid in een brief uit 1948 scholen en bibliotheken waarschuwde voor de slechte invloed van sensationele strips. In België deelde men over het algemeen dezelfde mening. In Frankrijk kon een commissie vanaf 1949 bladen weren waar iets van geweld in zat. Voor de Belgen pakte de situatie toch weer goed uit, want door hun katholieke inslag konden de brave Belgische verhalen eenvoudig het gat opvullen dat geslagen was doordat Amerikaanse comics niet welkom waren. En in het meertalige België verschenen strips toch al in twee talen.

Toch was het succes van de Belgische strips nog lang niet voorbij. Oude en nieuw stripfiguren bleven avonturen beleven, en in de jaren tachtig gingen de Smurfen als een tekenfilmserie over de wereld. Nog altijd verdienen meer dan 800 stripauteurs hun brood ermee. In de jaren zestig had je misschien honderd stripfiguren. De taart werd toen verdeeld tussen «Kuifje», «Suske en Wiske», «Asterix» en nog een paar andere. Nu zijn er duizenden strips, zodat het moeilijker is ertussen te komen. En de klassiekers blijven goed verkopen.

Welke strips doen het internationaal het best? Van de vier meest succesvolle strips komen er drie uit België. De stand in 2014 is volgens het Franse blad «Capital» als volgt:

1. Asterix (Frankrijk): 31 albums, 320 miljoen stuks verkocht.
2. Lucky Luke (België): 72 albums, 200 miljoen stuks verkocht.
3. Kuifje (België): 24 albums, 193 miljoen stuks verkocht.

Jen alia kontribuaĵo pri poemo de **Istvan Ertl**, poeto kiun ni konas dank' al la antaŭ nelonge pritraktita poemeto *'Vi, kiam en via sako...'* Temas ĉi-foje pri tiu stranga ideo, kiu hantis[1] homojn de ĉiuj tempoj: la neatingebleco de io aŭ iu. Malgraŭ la lastatempaj senspirigaj[2] progresoj de la scienco kaj de la tekniko restas ideoj aŭ eĉ konkretaĵoj el la senlima[3] universo, kiuj por ni restas neatingeblaj.

1 vervolgen, kwellen, 2 adembenemende, 3 grenzenloos

La neatingebla	**Onbereikbaar** *(De/het onbereikbare)*
Je vojomez' de aŭtlavangaj fluoj	*Midden op de weg vol stromen autolawines*
barilo drata trudis strekon krudan.	*legde een draadversperring een rauwe streep.*
La blekon de l' riproĉaj hupobruoj	*Het geblaat van het verwijtende claxongetoeter*
mi aŭdis.	*hoorde ik.*
Sed kiom koncernas nudan	*Maar hoezeer betreft een blote*
fuĝanton de tagmezo tiu muĝo	*middagsvluchteling dat geloei*
de l' verdo-ruĝo-verdo? Mia perdo	*van groen-rood-groen? Mijn verlies*
sensonas. Sur brankardon de rifuĝo	*is geruisloos. Op een 'toevluchtsbrancard'*
min zonas savhelpistoj.	*sjorren mij redders vast.*
Mia predo	*Mijn prooi*
ne estos ŝi. Necesos superponti	*zal zij niet zijn. Het zal nodig zijn te overbruggen*
sopirŝtopitajn trafikarteriojn	*de door verzuchting verstopte verkeersaders*
de mia kor' rodata, korodata.	*van mijn verknaagd, aangetast hart.*

(Beletra Almanako I, septembro 2007)

A) PRI LA POEMO

<u>La titolo.</u> **La neatingebla**

Tiu titolo estas iom mistera. Kio aŭ kiu estas neatingebla? Ĉu jen defio* *uitdaging* aŭ utopio? Estas en la vivo tiom da allogaj*, iluziaj, da neatingeblaj *aantrekkelijk* aferoj, da miraĝoj*... *luchtspiegelingen*

Kion tiu vorto povas elvoki*? *oproepen*

Ion (aŭ iun) tro foran, tro altan, tro riĉan, tro multekostan, ian idealon, ĉu la perfektecon? Jam la leganto miras.

<u>Verso 1.</u> **Je vojomez' de aŭtlavangaj fluoj**

aŭtlavangaj fluoj =?

fluoj de aŭtolavangoj* *stroom; lawine*

Kie povas esti tiaj fluoj de aŭtolavangoj?

Plej verŝajne sur aŭtovojo aŭ aŭtoŝoseo.

Kial la aŭtoro ne simple parolas pri aŭtovicoj*? *rij, file*

La vorto 'lavango' sugestas multe pli ol 'vico'. Ĝi ofte sugestas ion danĝeran, minacan, ne haltigeblan.

En kiu alia kunteksto oni povus uzi la vorton 'lavango'?

vortoj, riproĉoj, gratuloj, komplimentoj

Kio estas **fluo**?

La movo de fluanta akvo aŭ alia likvo sur deklivo*. *helling*

Ĉi tie temas pri la vicoj de la aŭtoj, kiuj moviĝas kiel ... neĝamasoj sur montflanko.

<u>Verso 2</u>. **barilo drata trudis strekon krudan**

kruda: kruda* viando; kruda* rimarko *rauw, ruw*

Kio estas kruda streko*? *streep*

Kial la poeto ne simple diras 'drata barilo'?

Pro la skando*: tiTA tiTA... dum 'drata barilo' estus Tati tiTAti... *scandering*

Relegu laŭte la verson kaj observu la skandon de la silaboj! Kial aŭ kiucele tia devigo*? *dwang*

La poeto volas konservi la saman skandon tra la tuta poemo.

Kontrolu ĉu la tuta poemo sekvas tiun regulon !

Kion oni povas konstati, kiam oni komparas la **fluon** kaj la **muzikan efikon** de la lingvo en la unuaj du versoj?

En verso 1, la fluo de la lingvo estas dolĉa.

En verso 2 male*, ĝi sonas brutale *integendeel* pro la ĉeno*: dr- tr- str- kr-. *ketting*

Relegante la verson oni admiru la harmonion inter formo kaj ... enhavo* ! *inhoud*

Verso 3. **La blekon de l' riproĉaj hupobruoj**

Kio estas **bleko***? *geblaat*

La tipa krio de bestoj, kiaj interalie kaprinoj*, ŝafoj... *geit*

Notu la sonoran efikon de la simpla vorteto 'bleko'. La vorto estas kvazaŭ onomatopeo!
(onomatopeo: sonfiguro, konsistanta en la imitado de naturaj bruoj per lingvaj sonoj ekz.: *kokeriko!, tiktak!, pif! paf!*).

Kial la **hupoj*** estus riproĉaj? *toeter, klaxon*

Ĉar la aŭtolavangoj estas haltigitaj kaj estas bone sciate, ke ŝoforoj... ĉiam hastas!

Ili apenaŭ* toleras*, ke la trafiko estu eĉ por unu minuto haltigita. *nauwelijks; dulden*

Denove notu la son-efikojn de la konsonantoj:

La konsonantoj atakas la orelojn.

Verso 4. **mi aŭdis.**

Sed kiom koncernas nudan

Kial tia rompo*? Ĉu jen simpla amuziĝo de la poeto? *breuk*

La sceno ŝanĝiĝas: la atento iras de la trafiko al la poeto. Ĉu kvazaŭ tio tute ne koncernas lin?

Rimarku la lastan vorton 'nudan'. Ĝi rimiĝas kun kiu alia vorto?

Verso 5. **fuĝanton de tagmezo tiu muĝo**

Kial do* 'nudan fuĝanton'? *toch, dus*

Ĉu li estas viktimo de aŭtoakcidento?

Ĉu li sentas sin vundebla*? *kwetsbaar*

Kio estas **muĝo***? *geloei*

Tipa krio de virbovo* aŭ bovino*. *stier; koe*

Kion indikas tiu muĝo?

La ambulanco estas surloke! Oni aŭdas ties sirenon.

Verso 6-7-8.

de l' verdo-ruĝo-verdo? Mia perdo sensonas. Sur brankardon de rifuĝo min zonas savhelpistoj.

Li do perdis ion.

Kaj ĉu tiu perdo estas **sensona***? *zonder geluid*

Jen verŝajne li konscias pri la kontrasto kun la bruego de la sirenoj kaj la hupobruoj.

Sed kion do li perdis?

Kien oni metis lin? De kie tiu brankardo?

Oni do povas supozi ke verŝajne li estas vundita? Ĉu laŭlitere aŭ figursense?

Ĉiuokaze... li bezonas rifuĝon!

Verso 8. **Mia predo**

Verso 9. **ne estos ŝi. Necesos superponti**

Nun temas pri **predo***, *prooi*

dum en verso 6 temis pri perdo: la poeto iĝas aktoro anstataŭ viktimo - ĉu pro tio denove la rompo en la verso?

Tamen, kio estas la rilato inter tiu 'predo' kaj tiu 'ŝi'?

Jam en verso 6 ni frontis* similan problemon: pri kiu aŭ kia perdo temis? Ĉu temis pri la sama 'ŝi'? *tegenover iets staan*

Superponti* estas... *overbruggen*

konstrui ponton super ion. Ekz.?

superponti kanalon, lagon*, vojon *meer*

sed ankaŭ arteriojn* kaj vejnojn* *slagaders* *aders*

Figurasence por 'venki'': superponti malfacilaĵojn, malhelpaĵojn* *overwinnen* *belemmeringen*

Pri kio temas ĉi-tie laŭ la leganto?

Verso 10. **sopirŝtopitajn trafikarteriojn**

Kial li parolas pri 'trafikarterioj'?

La arterioj de la mensa korpo estas kompareblaj kun gravaj trafikvojoj.

Verso 11. **de mia kor' rodata, korodata.**

Denove* ludo kun la vortoj! *opnieuw*

rodi = ronĝi* *knagen*

Ankaŭ figurasence. Ekz.?

Venĝemo* povas rodi, ronĝi ies koron. *wraaklust*

korodi*: iom post iom detrui; ekz.? *aantasten*

fero korodita* de rusto *aangestast door*

Konkludo

Kio aŭ kiu estas neatingebla? Mi ne povas liberigi min de la impreso ke temas pri virino!

Ĝenerala impreso

Jen efektive surpriziga* poemo kun rimoj sed, eble ĉar temas pri aŭtoakcidento, la ideoj alvenas iom abrupte, bruske, ne ĉiam en logika sinsekvo, kvazaŭ ankoraŭ sub la efiko de la ŝoko. Ankaŭ en la formo la teksto ŝajnas suferinta skuon*, ĉar ĝi disŝiriĝas* dufoje, pro kio, cetere, oni unue kredus esti leganta poemon kun tri strofoj. Estas klare ke, unuavide, la poemo povas aŭ, *verassend* *scheurt open*

prefere, devas impresi kiel senorda fatraso* kaŭzita de la akcidento. *rommel*
La poemo estas konfuzmiksita* *door elkaar* rakonto pri aŭtoakcidento *gehaspelde* kaj ĝiaj sekvoj. Sed dum la unua legado pluraj demandoj leviĝas: Kiu estas tiu fuĝanto? Kial li estas nuda? Kion li perdis? Kaj nun ni ekscias, ke li celas* predon?... Kial la poeto *mikken op* intermiksas tiom da faktoj kaj ideoj?
Ni travivis* kun li aŭto- akcidenton *beleefden* kaj ekscias, kio okazas en la konfuzita menso de la viktimo. Tio ankaŭ respeguliĝas en la prezentado de la versoj!
Sume*, kion la leginto pensu *alles bijeengenomen* pri la supra poemo?
Verŝajne la unua impreso estos ideo de konfuzo, de malordo, kaj precize tio estas la celo* de la poeto: krei etoson* *doel; stemming* respondan al la h'aosa situacio de viktimo. Tiurilate li bone sukcesis!
Konfuza poemo certe, sed, je nia* *tot onze* surpriziĝo*, ni konstatas ke la *verrassing* versoj, malgraŭ la drama situacio, ege regule rimiĝas! Temas do vere pri poemo!

B) PRIPENSOJ pri kelkaj uzitaj vortoj.

1) Pri la neatingebl(ec)o.

Ĉiu el ni povas facile imagi ion, kio por li estas neatingebla! Tio cetere* devas *trouwens* nin stimuli laŭkaze* al plia *per geval* agemo*, sed certe estas *neiging tot handelen* saĝe* (kaj kelkfoje malfacile) koni siajn *wijs* proprajn limojn*! *grens*
Kio, aliflanke*, estas por ni dezirinda *anderzijds* sed ne neatingebla? Ĉi tie la revoj povas komenciĝi!... Ĉiu decidu por si mem.
Alivorte, ... ĉu ni maldormas* pro *wakker liggen* tiom da aferoj por ni neatingeblaj?
Kiel alie nutri* niajn revojn? *voeden*
La saĝeco diras, ke oni ne tro koncentriĝu pri neatingeblaĵoj. Ĉu la homo fakte ne bezonas neatingeblaĵojn por nutri* siajn revojn?
Kompletigu laŭ via opinio: Ĉiam io devas resti neatingebla, se ne, oni... ?
Imagi ion, kio estas neatingebla...
Ekz. por homoj en la mezepoko*! *middeleeuwen*
Por ni nun? Iam la luno estis simbolo de ... neatingeblaĵo, ĝi nutris multajn revojn.
Kio restos eterne neatingebla? (sed de kiu?). Ĉu la eterna vivo?

2) Pri 'la bleko de l' riproĉaj' (verso 3).

Pli precizaj vortoj ekzistas por la **tipa krio** de kelkaj bestoj.
Elektu:

La krio de ...
1 alaŭdo*... *leeuwerik*
2 malgrandaj birdoj ...
3 bovino*... *koe*
4 cikado, grilo*... *krekel*
5 ĉevalo ... 6 hundo...
7 kato ... 8 kolombo* ... *duif*
9 leono ... 10 tigro ...
estas ...

boji *blaffen*	ĉirpi
heni *hinniken*	kluki *klokken*
kveri *korren, kirren*	kviviti *kwivit' roepen*
miaŭi	muĝi *loeien*
pepi *piepen*	rori *brullen*
rukuli *roekoeën*	trili *trillen*

Solvoj: 1 alaŭdo trilas 2 birdoj (malgrandaj) ĉirpas
3 bovinoj* muĝas 4 cikado, grilo ĉirpas
5 ĉevaloj henas 6 hundoj bojas
7 katoj miaŭas
8 kolomboj kveras, rukulas, pepas,
9 leono roras. 10 tigro same.

La kato miaŭas, hundo devas boji*=? *blaffen*
Ĉu tio fakte veras? Kiel klarigi tion?
Se iu donas ian signalon, aliaj volas same reagi, eĉ sen scii pri kio temas.
Kp. Ndl. *Apen apen apen na.*
Simioj imitas simiojn.

C) ZAMENHOF pri kelkaj uzitaj vortoj.

Verso 1. aŭtlavangaj fluoj*. *stroom*
1) **Ĉe tablo malplena babilo*...** *gebabbel*
ne fluas*.=? *vloeien*
Pri kiu tablo temas?
Pri tablo en la manĝoĉambro (en la manĝejo).
Kial ĉe tia tablo oni ne emas babili?
Ĉar vidante la situacion, oni sin demandas, ĉu ne plu venos io pli, aŭ io alia...
2) **En fremda tegmento li flikas*** *herstellen*
truon kaj en propra... ne vidas la fluon*.
Dirinda pri kia homo? Ĉu pri altruisto?

Tutmaniere pri iu kiu, por plaĉi al aliulo*, estas ekscese* *iemand anders; overdreven* helpema kaj pro tio neglektas siajn proprajn aferojn.

3) Riveretoj fluas ... al riveroj.

Jen evidenteco. Kiucele tia evidentaĵo?

Por memorigi, ke malgrandaj aferoj povas poste iĝi gravaj.

4) Vivo glate ne fluas, ĉiam... batas* kaj skuas*. *slaat; schudt*

Komento? Ni bone scias, ke en ĉiuj vivoj oni renkontas neatenditajn malfacilaĵojn.

Verso 3. <u>riproĉaj hupobruoj</u>

1) ***Azen' al azen'* ... riproĉas malsaĝon*.** *dwaasheid*

Riproĉi ion al iu*= ? *iemand iets verwijten*

Jen rimarko dirinda kiam?

Kiam iu riproĉas ion al aliulo, dum li mem ... estas kritikebla aŭ eĉ kritikinda.

2) **Petolu, diboĉu, sed poste sorton ne riproĉu.**

petoli *dartelen, stoeien* diboĉi *boemelen*
sorto *lot* riproĉi *verwijten*

Se oni ne mem okupiĝas pri sia propra* *eigen* estonteco*, oni poste ne riproĉu *toekomst* la vivon pro* eventuala misevoluo. *wegens*

Verso 7. <u>mia perdo</u>

1) **Esti perdita senrevene.**
= dirita kiam?

Se iu aŭ io estas perdita aŭ malaperis kaj oni ne devas esperi pri ĝia reveno.

Kio estas **'perdi la fadenon en/de siaj ideoj'** ? Ne plu scii la sekvon de tio, kion oni ĵus* diris. *zopas*

2) **Provante min konvinki, vi perdos ... viajn penojn*.** = ? *moeite*

Perdi siajn penojn farante ion.
= la faritaj penoj ne havos ian rezulton.

Aliaj esprimoj: Ne penu fari tion, vi perdos vian... **tempon, paciencon, bonan humoron**...

<u>**Kompletigu :**</u>

Se vi interrompas* min, mi perdos *onderbreekt* la **fadenon*** de mia rakonto. *draad*

Pro sia babilado li perdigas al mi...
la tempon, la paciencon, la interesiĝon...

Kiam oni **perdas kuraĝon**? la konscion? la batalon? la ludon*? la veton* ? *spel; weddenschap*

Perdi la vojon= ?

Ne plu scii, kien oni iru.

Pli bone ol perdi la vojon estas ...

reiri, iri returne (aŭ, post pripenso: ne iri).

D) TRADUKEKZERCOJ

<u>Antaŭa</u>

La ĉarmoj de (antaŭ ni) preter-iranta virino estas plejofte en rekta proporcio /rilatumo kun/ al la rapideco kun kiu ŝi preterpasas antaŭ ni. (M. Proust).
2) La suno ankaŭ tra etaj (malgrandaj) fenestretoj bonvolas brili. Ankaŭ en malgranda domo aŭ en malriĉa familio oni povas esti feliĉa. **3)** Oni devas fojnrikolti kiam la suno brilas. Oni devas (ek)kapti la bonan okazon. **4)** Li ne toleras (povas toleri), ke la suno brilas en la akvo. Li envias la feliĉon de aliuloj. **5)** Kiam la suno estas okcidente, la pigruloj plej aktiviĝas.
6) Adori la leviĝantan sunon. Partianiĝi el oportunismo kun floranta iu aŭ partio.

<u>Nova.</u>

1) Om iets te bereiken, moet je jezelf constant overschatten (Voskuil).
2) Kiezen doet verliezen.
3) De dood van een vriend kan een onherstelbaar verlies zijn.
4) Door een omweg verloor hij veel tijd.
5) Een zucht is de uitdrukking van een gevoel, van moeheid, teleurstelling, verdriet, van opluchting.
6) De naakte vluchteling trachtte te ontsnappen maar hij werd gegrepen.
7) Men kon de redders niet verwijten dat ze het claxon-getoeter niet gehoord hadden.
8) Als men vraagt wie het gedaan heeft, dan verschuilt de een zich achter de ander, dan geven zij elkaar de schuld.
9) Als de nood het hoogst is, is de redding nabij.

Emiel Van Damme.
Albert I - straat 44 1703 Schepdaal.
em.vandamme@skynet.be.

Leven in Rijsel onder het Ancien Régime

Vivre à Lille sous l'Ancien Régime is de titel van een boek uitgegeven in 1999 door Philippe Guignet, professor in de moderne geschiedenis te Lille I. Daarin verzamelt de auteur op 491 bladzijden de vruchten van zijn opzoekingen die een halve eeuw in beslag namen en de dagelijkse geschiedenis van de gewone mensen van Lille schilderen. Dat is een nieuwigheid. Er bestaan al lang goede studies over de politieke en militaire gebeurtenissen in Frans-Vlaanderen en hun protagonisten, maar niets over het volk, vooral het kleine volk. Een leven leiden dat vaak bedreigd werd door oorlogen, hongersnood en epidemieën, de kinderen opvoeden, zijn brood verdienen, zich vermaken en bidden: dat waren de zorgen van iedereen in een eeuw van diepgaande veranderingen.

De schrijver toont hoe in drie of vier generaties de Rijselaars in grote mate de Bourgondisch-Tridentijnse cultuur, zoals hij die noemt, hebben veranderd in de Franse tijdens de eeuw van de Verlichting. Bourgondisch-Tridentijns zijn de mentaliteit en de zeden van alle bewoners van de katholieke of Belgische Nederlanden, zoals men toen de zuidelijke vorstendommen van de Bourgondische Kring begon te noemen, die binnen zijn rijk geschapen werd door Karel V, de erfgenaam van de hertogen. Een cultuur gevestigd op geestelijke grondvesten – de godsdienst is het basis van het bestaan, constateert prof. Guignet – die na de onenigheden op het einde van de zestiende eeuw zijn kerkelijke instellingen hervormd en geremodelleerd ziet volgens de decreten van het Concilie van Trente onder de impuls van de aartshertogen Albrecht en Isabella.

De Rijselaars waren verbijsterd door de Franse verovering. Voortaan zou hun hertog, die ook koning van Spanje was, niet meer een ver weg wonende vorst zijn, die hen liever onder elkaar hun plan liet trekken, maar de betrokken leider van een centraliserende staat, die door middel van zijn agenten tussenbeide komt in alle domeinen van het sociale leven, zelfs in het privéleven. Zij bemerkten dat zeer snel bij het lezen van hun belastingbrief!

En nochtans verklaarden hun achterkleinkinderen in 1792 dat zij verkozen te sterven onder het puin van hun huizen liever dan zich over te geven aan de vijand, die deze keer uit het noorden kwam.

Twee gebeurtenissen hadden ertoe bijgedragen van hen gehoorzame burgers te maken. Eerst de herroeping van het Edict van Nantes, want de Rijselaars, die niet toleranter waren dan de andere katholieken, verheugden zich erover dat hun prins de ketterij niet beschermde. De bekrompen en kwaadwillige Hollandse bezetting (1708-1713) zorgde ervoor dat de autoriteit van de koning werd toegejuicht als een bevrijding.

Stilaan moesten de Rijselaars zoals alle mensen in het noorden leren zich aan te passen aan de nieuwe wetten. De Franse geest, die de drager werd van de ideeën die de filosofen dierbaar waren, drong zich eerst op in de architectuur en de kunsten,vervolgens in de mentaliteit en de geesten. Tot aan de revolutie van 1789 toonden de Rijselaars zich nochtans meer dan de anderen afkerig van het «licht», maar zij toonden zich minder afkerig van de Parijse mode!

Men kan zich echter de vraag stellen of de Rijselaars van die tijd allemaal stom waren.De schrijver zegt geen woord over de taal die de Rijselaars spraken. Deze lacune vermindert niet het belang van dit werk van prof. Guignet. Voor wanneer echter een werk van die kwaliteit over de streek die zich toen in het Frans «la Flandre flamingante» noemde?

Michiel de Swaen, de rederijker van Duinkerken

Michiel de Swaen, de Vondel van Duinkerke, zoals Guido Gezelle hem eens noemde, werd 360 jaar geleden geboren in Duinkerke op 20 januari 1654, acht jaar voor deze stad, de belangrijkste van de Vlaamse kust, definitief door Frankrijk werd aangehecht. In ieder geval is Michiel de Swaen de voornaamste en tegelijkertijd ook de laatste ware Vlaamse dichter geweest, die door wat thans als Frans-Vlaanderen bekendstaat, aan de Nederlands letterkunde geschonken werd.

Heelmeester van beroep genoot hij al zodanig een grote achting bij de Duinkerkse bevolking, wat hem bracht tot de functie van gezworen heelmeester van de stad en tot lid van de stedelijke magistratuur. Hij was de zoon van een meesterkleermaker afkomstig van Kamerijk (Cambrai) en heeft vermoedelijk, voor hij bij een Duinkerkse heelmeester in de leer ging, aan het jezuïetencollege van zijn geboortestad gestudeerd.

Hij trad tweemaal in het huwelijk: in 1678 met Maria Damast, en in 1699, nauwelijks een jaar na het overlijden van zijn eerste vrouw, met Petronella Francke, een weduwe met twee kinderen. Uit zijn huwelijk met Maria Damast kwamen een dochter en zes zonen voort, terwijl Petronella Francke hem nog een zevende zoon schonk. Niettegenstaande het grote aantal heelmeesters in het Duinkerke van die tijd, had de Swaen een zeer drukke praktijk, waarin hij werd bijgestaan door een gezel en enige tijd door een van zijn zonen, die het vaderlijk had aangeleerd. Zoals gebruikelijk voor een heelmeester, moest hij ook lijken schouwen en balsemen. Sinds zijn tweede huwelijk baatte hij daarbij nog een groothandel in ijzerwaren uit, die door Petronella Francke werd aangebracht.

In zijn gedichten komt, naast de vurige christen die hij was, meermaals ook de chirurgijn aan het woord. Op 33-jarige leeftijd werd hij verkozen tot prins van de rederijkerskamer, wat hij zou blijven tot aan zijn dood op 3 mei 1707. Tijdens het beleid van de Swaen onderhielden de Duinkerkse rederijkers de nauwste betrekkingen met de talrijke kamers in Vlaamssprekend Frankrijk, maar daarnaast ook met verschillende West-Vlaamse, o.m. met die van Brugge, Diksmuide, Ieper en Veurne.

Indien zijn streekgenoten overdreven wanneer zij de Swaen als dichter naast en zelfs boven Vondel stelden, dan staat het toch onomstootbaar vast dat hij in de Nederlandse literatuur van de zeventiende eeuw de merkwaardigste Vlaamse vertegenwoordiger is geweest. Weliswaar was hij soms wat eentonig en langdradig, wat dof en mak, maar in zijn goede ogenblikken drukte hij zijn hoofdzakelijk godsvruchtige bezieling uit in zuivere, vloeiende en bewogen verzen, en bereikte vooral in de lyriek een waar meesterschap.

Tijdens zijn leven werd, behalve twee vertaalde toneelstukken en een beroepsschrift (zonder auteursnaam) tegen de Brugse rederijkersgilde «De Dry Santinnen», die hem in haar wedstrijd van 1700 maar de tweede plaats had toegekend, niets van zijn werk gedrukt. Al is er ongetwijfeld heel wat van zijn werk verloren gegaan, alleen al wat teruggevonden werd, maakt reeds een vrij omvangrijk oeuvre uit.

Als toneelstukken van zijn hand zijn bekend, naast de nog geregeld opgevoerde klucht «De verheerlijkte schoenlappers of De gekroonde Leerze», de treurspelen «De zedige dood van Karel de Vijfde», «Mauritius», «Catharina», en het slechts gedeeltelijk bewaard gebleven «Absolon».

Beter dan in het treurspel slaagde de Swaen in de klucht. Het is dus wel spijtig dat hij niet vaker in een luimige vastenavondbui verkeerde, die hem «De gekroonde Leerze» in de pen gaf. Want reeds met die ene klucht verwierf hij een vaste plaats naast zijn Noord-Nederlandse tijdgenoot Pieter Langendijk, met wie hij de lijn van Bredero en Asselijn verder doortrekt. De personages die hij hierin tekent, zijn zozeer gegrepen uit het bruisende dagelijkse leven van de Duinkerkse volksklasse, dat dit stuk ook zeer belangrijk is als tijdsdocument, als spiegel van de volksaard. In geen enkel van zijn treurspelen heeft hij zulke natuurlijke karakters geschapen.

Merkwaardig is ook zijn werk over de episode uit de troonsafstand van keizer Karel, vooral dan om de talrijke blijken van blijvende gehechtheid aan het oude vaderland, van trouwe liefde voor de Nederlanden.

Het is opvallend dat hij uiterst zelden de woorden Vlaanderen en Vlaams en nooit het woord Vlaming heeft neergeschreven. Zijn nationaal gevoel strekte zich blijkbaar veel breder uit: over het geheel van de Nederlanden, dat voor hem een eenheid was die berustte op taal en volksaard. Hij maakte geen onderscheid tussen Vlaanderen en de rest van de Nederlandse gemeenschap en kende als ijverige katholiek, die hij nochtans was, geen gevoel van onderscheid of vervreemding, wanneer het Noorden en het Zuiden op godsdienstig gebied van elkaar gingen verschillen. In dit werk ontdekken wij een der eerste Groot-Nederlanders. Voor de rest schiet hij hier, zoals in zijn andere treurspelen, tekort in tragisch scheppingsvermogen en zin voor dramatische constructie.

Buiten deze oorspronkelijke werken bezorgde de Swaen twee vertalingen uit het Frans, nl. «Andronicus», naar Jean Galbert de Campistron (Toulouse 1656-1723), en «De Cid», naar Pierre Corneille (Rouen 1606-Parijs 1684), de vader van het Franse treurspel. Was hij zeer goed op de hoogte van de oude Griekse een Latijnse dramaturgie, de Franse «waartoe de rede schijnt te vereisen dat wij ons meer moeten voegen», kende hij minder goed. Vooral Corneille was in zijn ogen «onvergelijkelijk». Daar zijn toneelstukken in een Frans-klassieke vorm gegoten werden, mogen wij aannemen dat hij dit vertaalwerk als voorbereiding hierop verrichtte. De Swaen beschouwde inderdaad de beoefening van de letterkunde niet als «een bloote liefhebberij», waaraan men zich onvoorbereid wagen kan, en wilde niet als «ongetoomd paard in het wilde rennen». Dat heel zijn poëtisch werk doordacht was, bewijst zijn «Nederduitse Dichtkonde of Rijmkonst», hoofdzakelijk geput uit de Ars Poëtica van de Griekse filosoof Aristoteles (384-322 v.Chr.),die werd «samengesteld en gepast op de hedendaagse oefening der nederduitse tale». Uit dit werk blijkt hoe grondig hij «de doorluchtigste poëten onzer Nederlanden», Vondel en Cats, heeft gelezen en bestudeerd. Hun invloed is dan ook duidelijk merkbaar: die van Cats voornamelijk in «De gekroonde Leerze», en die van Vondel in de treurspelen en epische, beschrijvende gedichten.

De Swaen beijverde zich om de algemeen gangbare taal van de zeventiende eeuw zo eenvoudig, maar tevens zo keurig mogelijk te schrijven, waarvoor hij die van Cats tot model neemt, want «men ontdekt in hem de geest van de tale». In «De gekroonde Leerze» heeft hij nochtans op een enigszins stelselmatige wijze West-Vlaamse vormen aangewend, omdat hij hier, in tegenstelling tot zijn andere toneelwerk, gewone volksmensen uitbeeldde en deze in het gebruik van hun taal zo natuurlijk en waarheidsgetrouw mogelijk wilde houden.

Als belangrijker dan zijn toneelstukken, in elk geval dan zijn treurspelen, beschouwen wij het uitvoerige werk over «Het leven en de dood van Jezus Christus» en zijn kortere, maar dan nog vrij lange gedichten, die onder de titel «Verscheiden godvruchtige en zedige rijmwerken» verzameld werden.

Dat de Swaen de auteur zou zijn van het bovengenoemde mysteriespel, staat volgens Vital Ceelen nog steeds niet vast, ondanks de «onbetwistbare bewijzen» die Kamiel Huysmans in 1926 ten voordele van de Duinkerkse dichter leverde.

De «Verscheiden godvruchtige en zedige rijmwerken», «naar vereis van de zaak» in de zoete stijl van Cats of in de krachtige stijl van Vondel geschreven, bestaan uit zeven bundels en bevatten naast gelegenheidsgedichten en rederijkerswerk zoals raadsels en prijskaarten,, allerhande bedenkingen, verzuchtingen en klachten, geschreven in meeslepende bezieling, kinderlijke vroomheid of juichende mystieke extase. Zij sluiten merkwaardig genoeg aan bij de «Altaargeheimenissen» van Vondel (1645). Werkelijk onthutsend is de steeds terugkerende vernietigende kritiek van de dichter op zijn jeugd, waarin hij zich beschuldigt van overdaad, ontucht en godloochening.

Met zekerheid kan gezegd worden dat nog een ander werk van zijn hand onbekend bleef. In zijn inleiding op dit laatste werk schrijft hij immers:

Ik die voor deze placht mijn penne te doen kwelen,
Met droef of blij geklang in treur- of herderspelen,
Die naar de dwaze lust van mijn dichtens zucht,
Mijn weerde tijd versleet in boerterij en klucht,

Ik die vol wind en rook mijn ader op deed zwellen
Om op een trotse voet mijn moeders-taal te stellen. De Swaen Michel

Het is best mogelijk dat hij veel van dit werk heeft vernietigd. In ieder geval beantwoordde de pastorale op rijpere leeftijd niet langer meer aan de godsdienstige eisen die hij aan de poëzie stelde, want «*de oorsprong van de poëzie ligt in God, en gelijk zij kwam uit God, zo gaat zij tot Hem keren*», was immers intussen zijn stelregel geworden. Deze opvatting stemde trouwens helemaal overeen met die van de meeste Nederlandse dichters uit de zeventiende eeuw.

Heel wat treurige ontwikkelingen in de geschiedenis van de Nederlanden hebben hem gekweld. In «*De zedige dood van Karel de Vijfde*» betreurt hij dat Filips de Schone, vorst der Nederlanden, door zijn huwelijk met Joanna van Castilië (1496) zijn gebied met Spanje verbond, waaruit de scheuring der Nederlanden is voortgekomen met al de «zware slavernij» van dien.

Wat ongeluk voor ons gerustig
Dat onze vorst Filips zijn prinselijke hand
Verbond aan d'erfgenaam van 't Aragons vermogen!
Ach! Sedert deze band is onze macht gebogen,
Onz' heerlijkheid verneêrd, onz' vrijheid onderdrukt:
Uit deez' verzaming, die hem scheen zo wel gelukt,
En staat ons niets dan ramp en onheil te verwachten.

Raf Seys, uit «Vlaanderen den Leeuw», oktober 2004, tijdschrift in Frans-Vlaanderen

---

Sukceso en Ĉinio: Esperanto deviga fako en elementa lernejo

Sinjoro WEI Yubin (Jado), estro de la elementa lernejo en la strato Baiyangshu en Taiyunan diskonigis en ĉinaj gazetoj kaj ĵurnaloj pozitivan novaĵon pri Esperanto en sia lernejo. Direktoro Jado enkondukis Esperanto-instruadon en sian elementan lernejon, kaj tiel Esperanto fariĝis deviga studobjekto por la lernantoj. Laboras sub lia gvido ses junaj instruistoj de Esperanto, kiuj ĉiuj trapasis la KER-ekzamenojn. Por ilia Zamenhof-festo tre bonvenas kuraĝigaj gratulmesaĝoj. Legu pli en la paĝo http://edukado.net/novaĵoj?id=510 . Atendas vian viziton la redaktoro de edukado.net.

Vi ricevis tiun ĉi mesaĝon, ĉar vi abonis ĝin en via profilo ĉe edukado.net. Malaboni tiujn ĉi atentigojn aŭ ŝanĝi la akordojn vi povas ĉiam en via profilo : http://edukado.net/mia/shanghi?t=4 .

Edukado.net pere de An Olijslagers

Verslag van de bestuursvergadering Vlaamse Esperantobond (FEL) van 6 december 2014 van 14u tot 16u10 te Antwerpen

1. Resultaat van de vergadering met het Instituut Hodler om 11 uur

Waren aanwezig:

- Voor het Instiuut Hodler: Ans Bakker en Loes Demmendaal

- Voor La Verda Stelo (LVS): Ivo Durwael en Frans Meul

- Voor FEL: Jo Haazen, Bart Demeyere, Marc Cuffez

Het was een heel interessante vergadering en alle punten werden uiteengezet. De mogelijkheid om het huis in de Franrkijlei aan te kopen wordt onderzocht, en Bart zal een financieel plan opmaken. Vanuit Hodler zal men proberen tegen eind februari antwoord te geven op alle vragen. Een definitief resultaat wordt verwacht ten laatste tegen juni 2015. Om de toestand van de financiën van FEL te verbeteren wordt er gedacht aan:

- giften,

- meer verhuringen aan verenigingen en personen (toekomst),

- donateurs die dan hun naam aan een kamer kunnen geven,

- renteloze leningen,

- glazen bak bij LVS voor wie geld wil geven.

2. Eventuele andere huizen:

Het zoeken naar andere huizen gaat verder, en ook Ella is druk bezig met dit onderzoek.

3. Agenda algemene vergadering te Oostende

Op vraag van Jo wordt de vergadering verplaatst naar 7 maart omdat Jo op 28 februari nog in Rusland is. In de statuten in de Nederlandstalige tekst voor 1 maart (staatsblad van dec. 2003) en in de Esperantoversie: in de lente (Vertikale 2004).

Dagorde:

1) Leden van de Raad van Bestuur (Administrantaro)

2) Goedkeuring verslag algemene vergadering september 2014

3) Verslag werkjaar 2014 (Marc)

4) Financieel verslag 2014 (Bart)

5) Esperantocentrum + voorstel huldiging

6) Verkiezing nieuw bestuur en gecoöpteerden. Het huidige bestuur is kandidaat voor een volgend mandaat. Het bestuur doet hierbij een oproep voor nieuwe bestuursleden. Deze kunnen zich tot de dag van de algemene veradering melden bij het bestuur.

7) Uitvoering projecten 2015 (Marc)

8) 48-ste LEI-conferentie 2015 in Oostende (Marc)

9) 100-ste UK in Lille en nacongres in Vlaanderen (Piet, Eddy)

10) Subsidies (Marc)

11) Varia

4. TOP 100 aller tijden van Esperanto-liederen

Goed idee – moet verder uitgewerkt worden door Bart en zal voorgelegd worden op AV.

5. Zichtrekeningen

Bart stelt fondsen bij Deutsche Bank voor.

Jo stelt Triodos Bank voor (ethisch beleggen).

Bart bekijkt de zaak verder en geeft resultaat op volgende bestuursvergadering.

6. Verzekeringen

Jo neemt contact op met Gerd en LVS om te kijken of LVS kan zorgen voor het behandelen van alle verzekeringen van FEL

7. Webmaster FEL

Eddy neemt contact op met Gerd en Kevin De Laet inzake het verder aanpassen van de webstek van FEL

8. ILEI-conferentie

Marc geeft uitleg over de prijzen van de conferentie en zegt dan de inschrijvingsfformulieren weldra op de webstek www.ilei.info en in het nieuwe nummer van IPR zullen verschijnen.

9. UK + nacongres

Piet, Eddy en Ella bereiden die voor, en er worden 4 bestemmingen voorzien: Ieper/Kortrijk, Gent, Antwerpen en Brussel. Naargelang het aantal personen kunnen verscheidene bestemmingen 2x aangedaan worden. Logement te Gent. Ook zullen schenkingen aan FEL mogelijk zijn.

10. Horizon.taal op de webstek. De laatste tijd zou Horizon.taal niet meer op de webstek verschijnen. Aan Pieter-Jan Doumen wordt gevraagd om Horizon.taal in PDF op de webstek te zetten. Ook de tijschriften of nieuwsbrieven van de lokale groepen kunnen op de webstek geplaatst worden. Graag een PDF-versie overmaken aan Bart.

11. Verdaj Skoltoj

Marc leest de brief van Valère Doumont voor.

Daar er in de brief sprake is van statuten en deze aan de vergadering niet bekend zijn, wordt dit punt verdaagd naar de volgende bestuursvergadering.

Diversen:

- Voorstel om hulde te brengen aan de ex-werknemers van FEL + Gerd op de algemene vergadering van september. Met Gerd wordt bekeken welk geschenk kan gegeven worden.

- De brief van Hugo Rau (Roland) wordt positief onthaald, en een bezoek aan Kortrijk wordt voorgesteld. Dit indien mogelijk op vrijdag, anders op zaterdag.

- Daar Marc op reis is vanaf 15 september, stelt hij voor om de AV van september te houden op zaterdag 5 september, wat aanvaard wordt.

Volgende bestuursvergadering op zaterdag 31 januari om 11 u te Antwerpen,

Verslag opgemaakt door Marc Cuffez, secretaris van FEL

Tijdschriften

Horizontaal (nl, 6 nrs/j) Het behandelt taalproblematiek en de Esperantobeweging en besteedt ruime aandacht aan de activiteiten van de plaatselijke Esperantogroepen.

Monato (esp, 11 nrs/j) Dit tijdschrift, uitgegeven door FEL, is een algemeen tijdschrift over politiek, economie en cultuur: een aanrader als dagelijkse lectuur, ook voor beginners.

Vertikale (esp) Verslagen van algemene vergaderingen, bestuursverslagen en mededelingen voor leden met beleidsfunctie.

Esperanto (esp, 11 nrs/j) het officiële ledenblad van UEA (Esperanto Wereldbond). Het behandelt voornamelijk de internationale Esperantobeweging en zijn cultuur.

Kontakto (esp, 6 nrs/j) Tijdschrift voor jongeren en beginners. Het behandelt de meest uiteenlopende facetten van de internationale cultuur.

Ret-Info: Een infoservice op het internet en daarbovenop de Internetversie van Eventoj en Interredaktore. De abonnee preciseert zelf hoeveel berichten hij wenst te ontvangen.

Juna Amiko (esp, 4 nrs/j) Een tijdschrift voor kinderen die Esperanto kennen of het juist leerden, ook geschikt voor beginners, met eenvoudige teksten en vele illustraties.

La ondo de Esperanto (esp, 6 nrs/j) Informatie over gebeurtenissen en evoluties in de Esperantobeweging.

La Gazeto (esp, 6 nrs/j) Tijdschrift over cultuur in de brede zin van het woord met veel aandacht voor het Esperanto in de culturele wereld.

La Kancerkliniko (esp, 4+1 nrs/j) Humoristisch en satirisch tijdschrift.

Internacia Pedagogia Revuo (esp, 4 nrs/j) Lidmaatschap + tijdschrift van de vereniging van esperantisten-leraren met artikelen over pedagogie, methodologie en onderwijs.

Espero Katolika (esp, 6 nrs/j) Tijdschrift van de Katholieke Esperantobeweging.

Esperantista Vegetarano (esp, 2 nrs/j) het tijdschrift van TEVA (Tutmonda Esperantista Vegetarana Asocio) Niet alleen voor vegetariërs en veganisten maar ook geïnteresseerde vinden er interessante artikels in.

Literatura Foiro (esp,6 nrs/j) Hoogstaand literair tijdschrift ,met uittreksels, interviews en recensies uit de originele en vertaalde esperantoliteratuur.

Femina (esp,4nrs/j) Een tijdschrift (niet alleen voor vrouwen) dat handelt over thema's vooral interessant voor vrouwen.

Meer informatie

Voor meer informatie over lidmaatschappen, allerhande tijdschriften en boeken in of over Esperanto zal de Vlaamse Esperantobond u graag helpen. U kunt iedere werkdag bellen van 11.00 tot 12.30 en van 13.30 tot 15.00, of schrijven naar bovenstaand adres. Ook de bestuursleden van de plaatselijke groepen van de Bond zullen u graag in de mate van het mogelijke helpen.

(De gegevens die u hier verstrekt, worden in de computer van de Vlaamse Esperantobond bewaard. Zij worden enkel gebruikt om u te informeren over de doelstellingen en de activiteiten van de Esperantobeweging, voor facturatie, e.d. U kan schriftelijk om een uittreksel van de gegevens die FEL over u heeft verzoeken, ze laten wijzigen of verwijderen.)

Bestelformulier voor lidmaatschappen, abonnementen en boeken

2015

Betalings- en inschrijvingsformulier
rechtstreeks zenden aan: Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen
of via een plaatselijke groep

Telefoon: (03) 234 34 00
admin@fel.esperanto.be
www.esperanto.be

Code: ☐☐☐☐ _ ☐

Familienaam: ____________ Voornaam: ____________

Adres: ____________

____

Postnummer: ____________ Gemeente: ____________

Telefoon: ____________ Beroep: ____________

Geboortedatum: ____________ Nationaliteit: ____________

E-mail: ____________

Tot welke plaatselijke Esperantogroep wenst u te behoren? [1]

☐ Antwerpen ☐ Brugge ☐ Gent ☐ Kalmthout ☐ Limburg
☐ Kortrijk ☐ Leuven ☐ Oostende ☐ Turnhout

Andere leden van het gezin:

Naam:	Voornaam:	Geboortedatum:

Nationale lidmaatschapsbijdragen:

f	– gewoon lid [2,4]	25,00 EUR	.... EUR
fm	– gewoon lid + Monato	78,00 EUR	.... EUR
	+ familiaal lid (alle andere leden van het gezin)[3]	+25,00 EUR	.... EUR
s	– gewoon lid + gift van	+40,00 EUR	.... EUR
df	– levenslang lid[2]	625,00 EUR	.... EUR

☐ Ik ben sympathisant en stort een gift aan de Vlaamse Esperantobond [5]: .... EUR

☐ Mijn vereniging heeft sympathie voor Esperanto en wil op de hoogte blijven van initiatieven van de Vlaamse Esperantobond.

Extra steun

Ik schenk de volgende som:
g – voor de werking van de plaatselijke groep (zonder fiscaal attest) [5] .... EUR
d – Ik wil de jongeren steunen .... EUR

Totaal pagina 1 .... EUR

Abonnementen:

p	Horizontaal (gratis voor leden)	25,00 EUR	.... EUR
m	Monato	54,00 EUR	.... EUR
em	Ret.Monato Ascii/Unicode/PDF/ePub	30,00 EUR	.... EUR
a	Agenda La Jaro x	6,00 EUR	.... EUR
i	Vertikale (elektronische versie voor wie e-mail heeft)	5,00 EUR	.... EUR
e	Esperanto	41,00 EUR	.... EUR
ja	Juna Amiko (4 nrs)	18,00 EUR	.... EUR
oe	La ondo de Esperanto ❒ mare ❒ aere ❒ rete	42,00 EUR / 47,00 EUR / 12,00 EUR	.... EUR
gz	La Gazeto	32,00 EUR	.... EUR
kk	La Kancerkliniko	27,50 EUR	.... EUR
k	Kontakto	25,00 EUR	.... EUR
fe	Femina (4 foje jare)	30,00 EUR	. ... EUR
lf	Literatura Foiro (6 foje jare)	44,00 EUR	..........EUR

Boeken

Totaal pagina 1 & 2 .... EUR

Cursussen en woordenboeken

ebil	bildvortaro	38,00 + 5,60 EUR	.... EUR
abek	Ampleksa Esperanto Baza kurso (cd-rom)	5,00 + 1,98 EUR	.... EUR
nedi	Nemave Edifi (por progresantoj)	20,00 + 1,98 EUR	.... EUR
ep	Cursuspakket Esperanto Programita	24,19 + 3,30 EUR	.... EUR
progml	Woordenboek NL-Eo-NL (Luksa)	32,00 + 5,60 EUR	.... EUR
progm	Woordenboek NL-Eo-NL	18,00 + 3,30 EUR	.... EUR
abcg	ABC-Gramatiko de Esperanto	29,75 + 3,30 EUR	.... EUR
amem	Gramatika ABC Mempraktikilo (oefenboek)	17,11 + 3,30 EUR	.... EUR
progz	Zakwoordenboekje	3,00 + 1,32 EUR	.... EUR
leks1	Leksikaj ekskursoj unua volumo	11,90 + 1,98 EUR	.... EUR
leks2	Leksikaj ekskursoj dua volumo	14,00 + 1,98 EUR	.... EUR
leks3	Leksikaj ekskursoj tria volumo	15,00 + 1,98 EUR	.... EUR

Internationale lidmaatschapsbijdragen:

u	gewoon lid	11,00 EUR	.... EUR
jl	lid met jarlibro	26,00 EUR	.... EUR
jl + e	lid met Jarlibro en Esperanto	64,00 EUR	.... EUR
z	Societo Zamenhof	128,00 EUR	.... EUR
ipr	ILEI + Internacia Pedagogia Revuo	22,00 EUR	.... EUR
eipr	ILEI + Internacia Pedagogia Revuo reta versio	12,00 EUR	.... EUR
ikef	IKEF (reta membro senpaga)	30,00 EUR	.... EUR
ek	IKUE + Espero katolika	30,00 EUR	.... EUR
nu	INOE + Naturista vivo	15,00 EUR	.... EUR
tv	TEVA + Esperantista vegetarano	20,00 EUR	.... EUR
		TOTAAL	**.......... EUR**

❒ Stuur mij de mails gericht aan "kluboj" ❒ Stuur mij de mails gericht aan "membroj"

Ik betaal

❒ Ik betaal het totaal op één van de volgende rekeningen van de Vlaamse Esperantobond: IBAN BE66 0000 2653 3843 BIC BPOTBEB1, IBAN BE31 4025 5105 3155 BIC KREDBEBB, **en zend dit formulier aan de Vlaamse Esperantobond, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.**

❒ Ik betaal het totaal aan mijn Esperantogroep (zie blz. 1) **en zend dit formulier ook aan hen.**

❒ Ik heb een tegoed op mijn rekening bij FEL, gelieve mijn rekening te debiteren.

Noten:

1. Een lid van de Vlaamse Esperantobond is automatisch ook gewoon lid van de dichtsbijzijnde plaatselijke Esperantogroep. Wenst u lid te zijn van een andere groep, plaats dan een kruisje in het vierkantje achter de naam van die groep.
2. Leden en steunende leden van de Vlaamse Esperantobond (FEL) krijgen een gratis abonnement op het tijdschrift Horizontaal. Leden krijgen op aanvraag de Membromarkfolio van UEA, dat recht geeft op het gebruik van de Delegita Reto in het Jaarboek van UEA. Deze lidmaatschapszegels kunnen worden aangevraagd via de plaatselijke groepen of rechtstreeks bij het bondssecretariaat.
3. Bij een familiaal lidmaatschap is iedere 2de en volgende persoon die op hetzelfde adres woont, lid. Er wordt slechts één tijdschrift per adres verzonden.
4. Jongeren tot en met 29 jaar worden automatisch lid van de Vlaamse Esperantojeugd (FLEJA).
5. **Giften** van 40,00 EUR of meer aan de Vlaamse Esperantobond komen in aanmerking voor belastingvermindering in 2013-2014. In voorkomend geval worden de attesten verstuurd in het begin van het kalenderjaar dat volgt op de schenking. *Schenkingen rechtstreeks aan een plaatselijke groep komen NIET in aanmerking voor belastingaftrek.*

CLUBPROGRAMMA'S

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk.Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto plaatsvinden. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan.

ANTWERPEN –

La Verda Stelo, Esperanto Antwerpen vzw

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Iedereen is welkom.
Elke vrijdagavond is er een bijeenkomst. Het programma zal tijdig verschijnen op volgende webstek:
http://esperanto-antwerpen.weebly.com/.
2 jan. ne kunveno
9 jan. novjara regalo
16 jan. Eddy Van den Bosch :RISKO amuza instrua kvizos
23 jan. Yves Nevelsteen : Sana manĝo kaj festado
30 jan. Marcel Delforge : Famaj farmbienoj de Waterlo
6 feb. Ĝenerala kunsido
13 feb. Paul Peeraerts : Vaga tra mia fotoarkivo
20 feb. debato (tema komunikota)
27 feb. Martin Ptasinski Revivigo kaj lingvoplanado rilate al keltaj lingvoj

BRUGGE- Paco kaj Justeco

Hou onze webstek www.esperanto-brugge.weebly.com in het oog voor de komende activiteiten, of vraag meer informatie via: heidi.goes@gmail.com.

Brussel – Esperantista Brusela Grupo

www.esperantobruselo.org
Vergaderplaats: gebouw Van Maerlant, op de hoek van de gelijknamige straat en de Belliardstraat, tegenover het Leopoldpark, dicht bij het metrostation Maalbeek.
Elke woensdag van 18.30 u tot 20.00 u;
Aangezien dit gebouw tot de Europese Instelling behoort, is er een vrij strenge controle. Bezoekers gelieven zich op voorhand aan te melden;
Contact: Françoise Pellegrin,
e-mail: fransuaz@esperantobruselo.org
telefoon: 02 358 27 28

Dilbeek,

Konversacia rondo, plej ofte la unuan sabaton de la monato, en Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijkstraat z/n, 1700 Dilbeek, de 14 ĝis 16 h. en salono club 1.
Pro organizaj kialoj bonvolu anonci vin ĉe Lydia Buyst.
Por pliaj informoj: Lydia Buyst 054 33 01 51 ,www.westrand.be

Gent – La Progreso

http://www.esperanto./gent
Iedere 4-de vrijdag van de maand is er een clubvergadering in ons lokaal " La Progreso , Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge. Aanvang:20.00u. Inlichtingen bij katja Lödör, tel 19-230 16 77 of 09- 221 10 02

Kalmthout- La Erikejo

http://users.telenet.be/La.Erikejo/index.htm
La kunvenoj de La Erikejo okazos kiel kutime en la parochiecentrum de Heide, inter la 20-22aj horoj.
15 januaro je la 20-a horo en la "centro" de Heide apud la stacidomo:
kasverslag, jaarverslag 2014 en verkiezing nieuw bestuur 2015
Kiel ĉiujare tiu kunveno estos dediĉita al la financa raporto kaj la ĝenerala Erikeja raporto pri la pasinta jaro. Poste la ĉeestontaj personoj rakontos dum dek minutoj iu ajn okazintaĵon aŭ faritaĵon.

KORTRIJK- Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

www.esperanto-kortrijk.info

Maandlijkse bijeenkomst in erfgoedhuis, zaal Lessius, 1 -ste verdiep, O.L.Vrouwstraat 45, Kortrijk (tel 056- 27 74 24) elke vierde dinsdag van de maand van 19.30 u tot 21.30 u, niet tijdens juli en augustus. Indien de vierde dinsdag een feestdag is, dan op de derde dinsdag.

Contact vie e-mail **piet.glorieux@gmail.com** en
esperantokortrijk@hotmail.com

LEUVEN – Esperanto 3000

http://www.esperanto.be/esperanto3000
De bijeenkomsten hebben plaats in het Cultureel Centrum "Romaanse Poort", Brusselse-straat 63 , 3000 Leuven, vanaf 19.30 u; de lezingen beginnen om 20.00 u
Pri la programo konsultu la retpaĝon bonvolu!

OOSTENDE -La Konko

Elke maandag 14u - 16u : Conversatienamiddag : niet op 16/2.
14 januari om 18u30: algemene vergadering van La Konko met nieuwjaarstraktatie.
28 januari en 25 februari gespreksavond om 18u00 (+voorbereiding congres)
28 februari om 14u00: algemene vergadering FEL in Dienstencentrum De Boeie

PEER -limburga esperanto-Asocio
la kunvenoj okazos en la Kultura Centro de Peer je la 8-a vespere
29 jan. :Prelego pri Nefetete far Pieter Jan Doumen.
26 feb.: Traduko de kantoj en Esperanton.

TIENEN – La Hirundo

htttp://home.tiscali.be/la.hirundo/
Info: Bert Boon, merelhof 8, 3300 Tienen
Tel en Fax: 016-81 52 46, bert.boon@skynet.be

Pri la programo kosultu la retpaĝon bonvolu!

ISSN - 0772-540 afgiftekantoor Antwerpen X
Tweemaandelijks tijdschrift
p/a Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen

Esperanto Vlaanderen

Contactadressen in Nederland

http://www.esperanto-nederland.nl/ned/regionale-groepen.php

ALKMAAR
Marijke Lathouwers, Kruiszwin 1205 NL-1788 LE Den Helder
tel. +31(0)223-64378, esperanto.alkmaar#gmail.com

EINDHOVEN
Jeannette Bosse Veld, Montgomerylaan 361 NL-5612 BH Eindhoven,
tel.+31(0)402 113 344, jeannette.bosse#tiscali.nl

FRIESLAND
Frisa Esperantista Rondo, Wiebren Akkerman, Westerein 14a
NL-8571 GB Harich, tel.+31(0)514 602 272, wiebrenakkerman#hetnet.nl

GRONINGEN & DRENTE
Nelly Kiel-Klunder, G. Sterringastraat 60 NL-9728 VV Groningen,
tel. +31(0)505 251 436, nrkielklunder#hotmail.com

HAARLEM
Corrie Kwantes, Marnixstraat 57 NL-2023 RB Haarlem,
tel. +31(0)235 276 561

HELMOND
Toine Gremmen, Nassaustraat 3 NL-5707 HL Helmond,
tel. +31(0)492 544 472, info#twangremmen.nl

NIJMEGEN
Klubo "Zamenhof", Jan Bemelmans, Zwanenveld 2287
NL-6538 PS Nijmegen, tel. +31(0)243 882 926

ROTTERDAM
Esperantoclub "Merkurio", Atie van Zeist, Park Vossendijk 331
NL-3192 XG Hoogvliet, tel. +31(0)104 161 449

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra EsperantoLigo Frankrijklei, 140,
B-2000 Antwerpen, tel. 03 234 34 00, fax: 03 233 54 33
info#fel.esperanto.be , www.esperanto.be

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging / Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00
fleja#esperanto.be

ILEI-Belgio: Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende,
tel.: 0486 36 23 65, marc.cuffez#telenet.be

Esperanto Scoutsvereniging/Skolta EsperantoLigo (SEL)
Stein Hautekees, Rue des Rèches 20, B-5530 Yvoir,
post#sel-belgio.be , www.sel-belgio.be

Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16,
B6001 Charleroi (Marcinelle), tel. + fax: 071 43 14 13
mardelforge#brutele.be

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorwegesperantisten), Lucien De Sutter, Stockholmstraat 49 bus 2, 8400 Oostende, tel. 059 50 18 25

Esperanto Nederland, secretaris, p/a Ineke Emmelkamp, Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, tel. 050-5718842, sekretario#esperanto-nederland.nl

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA
Nieuwe Binnenweg 176, NL3015 BJ Rotterdam,
tel.: 00 31 10 436 10 44, uea#inter.nl.net

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Jo Haazen

ondervoorzitter ; André Staes

secretariaat: Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende,
tel 0486 362365, marc.cuffez#telenet.be

Penningmeester: Bart Demeyere

Bestuurslid: Eddy Van den Bosch

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN
Esperanto-Antwerpen, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen,
tel. 03 234 34 00, esperanto-antwerpen#esperanto.be
La Verda Stelo: jakvoschram#telenet.be

BRUGGE
Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 Brugge,
tel. (0)50 67 51 78, heidi.goes#gmail.com

BRUSSEL
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, 1640 St-Genesius-Rode,
fransuaz#esperantobruselo.org, +32 2 358 27 28

Laurent Loisse, Tir-aux-Pigeons 95 1150 Bruxelles,
tel. 02 770 11 71, sekretario#esperantobruselo.org

GENT
La Progreso Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge,
tel. 09 230 16 77, gent#esperanto.be

KALMTHOUT
La Erikejo, Mireille Smet-Storms, Dogulaslaan 14,
2950 Kapellen, tel.: 03 666 83 19, mireillestorms#hotmail.com

KORTRIJK
La Konkordo P. Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201,
8610 Kortemark, tel.: 051 62 39 28, piet.glorieux#gmail.com,
Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk,

tel. 056 20 07 96, esperantokortrijk#hotmail.com

LEUVEN
Esperanto 3000 Roger Goris, Rue Ménadastraat 44,
1320 Hamme-Mille, tel. 010 86 01 12, goris.r#skynet.be

LIMBURG
Limburgse Esperantovereniging
H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer,
tel. 011 63 55 92, henri.schutters#skynet.be

LONDERZEEL
Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25,
1840 Londerzeel, tel. 052 30 01 66, comite.jean.pain#skynet.be

OOSTENDE
La Konko Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende,
tel. 0486 36 23 65 (gsm), marc.cuffez#telenet.be

ROESELARE / TIELT ZIE KORTRIJK

TIENEN
La Hirundo <http://www.lahirundo.be> Info: Bert Boon,
Merelhof 8, 3300 Tienen, tel. en fax: 016 / 81 52 46, post#lahirundo.be

TURNHOUT
Maria Dom, Tuinbouwstraat 14, 2300 Turnhout,
tel. 014 41 72 92, de.groot-dom#telenet.be

Met steun van het Vlaamse Gewest: giften van minstens 40 Euro zijn aftrekbaar van het belastbaar inkomen